WLGA • CLILC

CYDWEITHIO YN ERBYN troseddau bywyd gwyllt
PARTNERSHIP FOR ACTION AGAINST wildlife crime

Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Countryside Council for Wales

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

RHESTR WIRIO BIOAMRYWIAETH AR GYFER SWYDDOGION PROSIECT

Mae gennych rôl allweddol wrth gyfrannu i amcanion Strategaeth Amgylcheddol Llywodraeth y Cynulliad ar gyfer Cymru:

- Mae colli bioamrywiaeth wedi'i atal a gallwn weld adferiad pendant yn nifer, ystod ac amrywiaeth genetig rhywogaethau, gan gynnwys y rhywogaethau hynny sydd angen amodau penodol iawn i oroesi.
- Mae'r amgylchedd ehangach yn fwy ffafriol i fioamrywiaeth trwy reolaeth briodol, llai o ddarnio cynefinoedd a chynnydd yn y cynefinoedd a'r cyswllt rhyngddynt.
- Mae safleoedd o bwysigrwydd rhyngwladol, ar raddfa Cymru ac yn lleol, mewn cyflwr ffafriol i gefnogi rhywogaethau a chynefinoedd y cawsant eu dynodi ar eu cyfer.

Egwyddorion Sylfaenol

- Byddwch yn gyfreithlon: Byddwch yn barod i helpu
- Dylai eich rôl fod yn drawsnewidiol yn ogystal â gweithrediadol
- *Rhowch fuddiannau pobl Cymru yn gyntaf*: Nid yw o fudd i ni dorri'r rheolau, y mae o fudd i ni wneud enillion o ran bioamrywiaeth a chynaliadwyedd ein holl weithredoedd
- *Parchwch a gwerthfawrogwch bawb yn gyfartal*: ceisiwch ddeall safbwynt pobl eraill (mae'n bosibl na fydd y broblem neu'r her a gyflwynir yn adrodd yr holl stori ar yr olwg gyntaf); ar ôl adnabod eu prif gymhelliant, gweithiwch gyda'ch gilydd i gyrraedd ateb cynaliadwy
- *Cynigiwch ddull sy'n onest ac agored*: all neb wybod popeth, mae pob un ohonom yn dysgu, mae prosesau penderfynu, ee ynghylch trwyddedau yn cymryd amser ac weithiau rhaid gwrthod.

Arferion Da

- Os oes modd cymryd cam bach ymarferol i amddiffyn bywyd gwyllt nawr, gan osgoi'r angen i fynd i'r afael â niwed sylweddol yn nes ymlaen: chwiliwch am rywun all helpu a gwnewch hynny yn gyntaf.
- Cymerwch amser i sefydlu cysylltiadau; gall un baned o de (a disgrifiad o'ch gwaith gyda'ch gilydd o fewn y darlun ehangach) arbed misoedd o ddadlau yn nes ymlaen.
- Dechreuwch gyda'r pethau elfennol; a oes modd edrych ar y broblem o ongl wahanol er mwyn dod o hyd i ateb cynaliadwy, niwral o ran carbon, sy'n gwella bioamrywiaeth?
- Adeiladwch enillion bioamrywiaeth (cymesur) i mewn i bob prosiect
- Nodwch a gweithredwch ffyrdd o isafu'r niwed i fywyd gwyllt. Os na ellir cyflawni hynny, adeiladwch elfennau iawndal cryf i mewn yn eich cynllun.
- Os na wyddoch chi beth yw'r ateb gorau ar gyfer rhywogaeth benodol, galwch ar eraill sydd â'r arbenigedd i'ch helpu.
- Fedrwch chi ddim gwybod popeth: anogwch bobl i ddeall ac i weithredu ar eu dealltwriaeth, ond gofynnwch am help pan fydd ei angen.

WLGA • CLILC

CYDWEITHIO YN ERBYN troseddau bywyd gwyllt
PARTNERSHIP FOR ACTION AGAINST wildlife crime

Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Countryside Council for Wales

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

BIODIVERSITY CHECKLIST FOR PROJECT OFFICERS

You have a key role in contributing to the objectives of the Assembly Government's Environment Strategy for Wales:

- The loss of biodiversity has been halted and we can see a definite recovery in the number, range and genetic diversity of species, including those species that need very specific conditions to survive.
- The wider environment is more favourable to biodiversity through appropriate management, reduced habitats fragmentation and increased extent and interconnectivity of habitats.
- Sites of international, Welsh and local importance are in favourable condition to support the species and habitats for which they have been identified.

Basic Principles

- Be legal : Be helpful.
- Your role should be transformational as well as transactional.
- *Put the interests of the people of Wales first*: it is not in our interests to break the rules, it is in our interests to maximise biodiversity gain and the sustainability of all our actions
- *Respect and value people equally*: Endeavour to understand the other person's point of view (the presenting problem or challenge may not disclose the whole story straight away); having identified their primary motivation, work together to build a sustainable solution
- *Offer an honest and open approach*: no one can know everything, we are all learning, decision processes such as licences take time and sometimes you have to say no.

Good Practice

- If it is possible to take a small practical step to protect wildlife now thereby reducing the need to deal with extensive damage later on: find someone who can help and do this first.
- Take time to build up relationships; one cup of tea (and a description of how your work together fits in to the bigger picture) may save you months of argument later on.
- Start with the basics; is there a way in which you can rethink the problem to find a sustainable, carbon neutral, biodiversity enhancing solution?
- Build (proportionate) biodiversity gains into all projects.
- Identify and implement ways of minimising damage to wildlife. If this can't be achieved, build strong compensation elements into your plan.
- If you don't know the best approach for a particular species, call on others with the expertise to help you out.
- You can't know everything; encourage people to understand and act on their understanding but to ask for help when they/you need it?